

Шарану Миколі Михайловичу — 60!

3 березня 2023 року

доктору сільськогосподарських наук, професору,
вченому у галузі тваринництва зі спеціальності «біотехнологія»,
заступнику директора з інноваційно-наукової діяльності
Інституту біології тварин НААН

Шарану Миколі Михайловичу виповнилося 60 років

Народився в с. Загірочко Жидачівського р-ну Львівської обл.

У 1985 р. закінчив Львівський орден Трудового Червоного Прапора зооветеринарний інститут за спеціальністю «Ветеринарія».

У вересні-жовтні 1985 р. працював на посаді ветеринарного лікаря колгоспу імені Петровського Любарського р-ну Житомирської обл.

Після служби в армії з 1988 по 1989 р. обіймав посади старшого ветлікаря та молодшого наукового співробітника Науково-виробничого центру трансплантації ембріонів при Львівському облплемоб'єднанні.

З 1990 по 1993 рр. навчався в аспірантурі в Українському науково-дослідному Інституті фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин (з відривом від виробництва).

З 1993 по 1999 рр. обіймав посаду завідувача сектора реабілітації корів-донорів лабораторії трансплантації ембріонів Львівського біотехнологічного центру — філіалу Інституту розведення та генетики тварин УААН.

З 1999 по 2019 рр. — завідувач лабораторії біотехнології Інституту біології тварин Національної академії наук України. З 2019 р. понині — заступник директора Інституту біології тварин НААН з інноваційно-наукової діяльності.

Крім того, з 2012 по 2013 рр. працював на посаді професора кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної біотехнології тварин Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології імені С.З. Гжицького (за сумісництвом).

У 1994 р. захистив кандидатську дисертацію у Львівській академії ветеринарної медицини на тему: «Приживлення трансплантованих ембріонів залежно від функціонального стану статевих органів телиць-реципієнтів». У 2009 р. М. М. Шарану присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. У 2010 р. він захистив докторську дисертацію в Інституті біології тварин НААН на тему: «Експериментальне обґрунтування та вдосконалення методів трансплантації і криоконсервації ембріонів великої рогатої худоби». У 2015 р. йому присвоєно вчене звання професора за спеціальністю «біотехнологія».

Основні напрями наукових досліджень М. М. Шарана пов'язані з комплексними дослідженнями фізіологічних і біохімічних процесів в організмі та статевих органах тварин та розробленням біотехнологічних методів підвищення відтворної функції великої рогатої худоби, свиней, овець, а також з'ясування впливу біологічно активних речовин на фізіолого-біохімічні процеси, запліднення і ранній ембріональний розвиток за удосконалення криоконсервування та штучного осіменіння тварин, що дає можливість розробити способи підвищення заплідненості та зменшення ембріональної смертності. Він розробив і теоретично обґрунтував технології трансплантації ембріонів, штучного осіменіння корів-донорів, криоконсервування ембріонів, зокрема надшвидкого заморожування або вітрифікації, а також методи стимуляції статевої охоти овець та підвищення запліднювальної здатності сперміїв кнурів і баранів.

М. М. Шаран дослідив ефективність застосування гонадотропінів у складі ліпосомальної емульсії для індукції супер-овуляції у корів-донорів. З'ясовано вплив біологічно активних речовин (естрофану, інозину, унітіолу, глутатіону, L-цистеїну), введених зі спермою бугаїв, на заплідненість та якість ембріонів корів-донорів, а також кріопротекторні властивості мембраностабілізуювальних речовин (інсолвіту, лінолевої кислоти та холестеролу) за надшвидкого заморожування ембріонів корів. Встановлено залежність приживлюваності ембріонів від мінерального живлення корів-донорів в умовах Західної геохімічної провінції. Досліджено вплив біологічно активних речовин (БАР), фармацевтичних засобів та біотехнологічних прийомів на підвищення приживлення трансплантованих ембріонів у телиць-реципієнтів. Розроблено методи підвищення приживлюваності ембріонів, отриманих *in vitro*.

Результати наукової роботи М. М. Шарана відображені в 231 наукових працях, з яких 1 підручник, 2 довідники, 14 патентів України та майже 200 статей у фахових виданнях України, з яких 6 у виданнях, що входять у міжнародні наукометричні бази даних.

Під керівництвом М. М. Шарана захищено чотири кандидатські дисертації.

М. М. Шаран є членом Українського фізіологічного товариства ім. П.Г. Костюка і Польського товариства біології розмноження (*Towarzystwo Biologii Rozrodu* — TBR), з науковців Інституту біології тварин НААН і Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології імені С. З. Гжицького заснував Львівський осередок TBR.

З ініціативи М. М. Шарана у 1995 р. започатковано співпрацю Інституту біології тварин НААН з Краківським аграрним університетом. У 2015 р. отримав Нагороду Східних Студій Варшавського університету ім. Івана Виговського, яка передбачала чотиримісячне стажування у Краківському аграрному університеті та Варшавському університеті природничих наук, де проводив експерименти з трансплантації ембріонів овець, запліднення *in vitro* котятчих, а також лекції та практичні заняття з репродуктивної біотехнології.

За багаторічну сумлінну працю нагороджений Почесною грамотою УААН та Почесною відзнакою НААН, Подяками і Грамотами Львівської облдержадміністрації та обласного управління сільського господарства, Почесною грамотою Краківського аграрного університету ім. Гуґо Коллонтая.

Член спеціалізованої вченої ради Д 35.368.01 із сільськогосподарських наук при Інституті біології тварин НААН (2011–2014 рр.), спеціалізованої вченої ради Д 35.826.01 з ветеринарних наук при Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького з 2011 р. та спеціалізованої вченої ради Д 27.821.01 з сільськогосподарських наук при Білоцерківському національному аграрному університеті. Професор М. М. Шаран є експертом-дорадником з надання соціально спрямованих дорадчих послуг з питань тваринництва та агробізнесу. Член редакційної ради журналу «Біологія тварин» і в минулому був членом редакційної колегії Науково-технічного бюлетеня Інституту біології тварин і ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок.

*Колектив працівників Інституту біології тварин НААН щиро вітає ювіляра,
зичить міцного здоров'я і творчого довголіття!*